Powerportregio Moerdijk-Amer: ruimte voor mens, energie en duurzame industrie

Nederland staat voor een grote opgave. Het stroomnet zit op veel plekken vol en de druk neemt toe door ontwikkelingen in de wereld. Denk aan schommelende energieprijzen en onzekerheid over energie uit het buitenland. Daarom is het belangrijk dat we in Nederland genoeg energie zelf kunnen opwekken, opslaan en verdelen. De Powerportregio Moerdijk-Amer speelt hierin een belangrijke rol.

Verschillende projecten komen hier samen. En die vragen veel ruimte en grote investeringen. Maar samen bieden de ontwikkelingen ook kansen voor de regio, zoals investeringen in voorzieningen, gezondheid, natuur, water, veiligheid, een sterke economie. Daar staat tegenover dat de ontwikkelingen grote gevolgen voor het landschap en de leefomgeving van bewoners, agrariërs en andere ondernemers.

1. **De mensen die hier leven en werken**

Hoe zorgen we ervoor dat de ontwikkelingen in de Powerportregio Moerdijk-Amer op een goede manier samengaan met de mensen die in het gebied wonen en werken?

In de gemeenten Geertruidenberg, Drimmelen en Moerdijk wonen mensen die hier al generaties lang leven en werken. Mensen kennen elkaar goed, er is een sterk verenigingsleven. Het gebied heeft dankzij de zeeklei zeer goede landbouwgrond, en de volgende generatie agrariërs staat al klaar om hier hun toekomst op te bouwen. Dat geeft de regio een eigen geschiedenis en identiteit.

Na de oprichting van de Amercentrale (1952) en het haven- en industrieterrein Moerdijk (1968) is er door de jaren heen steeds meer industrie naar de Powerportregio gekomen. Inmiddels wonen de mensen er in de buurt van fabrieken, windmolens en energiecentrales. En staan er hoogspanningsmasten in agrarisch gebied.

Als de haven en industrie hier verder groeien, neemt de overlast in het gebied toe. Bijvoorbeeld door stank en geluid. Tegelijkertijd hebben we veel energie nodig, bijvoorbeeld voor de bouw van woningen. Nu al vallen belangrijke (bouw)projecten stil vanwege een energietekort. In de Powerportregio liggen grote kansen om duurzame energie van zee naar land te brengen. Energie die belangrijk is voor de regio én voor Nederland.

Maar daarvoor is veel ruimte nodig, die ten koste gaat van de mensen in het gebied. Dat vraagt om moeilijke keuzes, die grote gevolgen hebben voor de huidige inwoners, agrariërs en andere ondernemers. Daarom voeren we als overheden het gesprek met de mensen om wie het gaat en die al lange tijd in onzekerheid leven. Over wat er nodig is om fijn te leven, maar ook over de kansen die er liggen. En over goede regelingen die recht doen aan hun situatie.

2. **Energie en industrie, nu en in de toekomst**

Met het haven- en industriegebied Moerdijk en de Amercentrale is de Powerportregio een belangrijk energieknooppunt voor Nederland. De vraag naar – duurzaam opgewekte – energie stijgt en de al aanwezige industrie staat voor een grote verduurzamingsopgave: minder CO_2-uitstoot en meer gebruik van schone energie. Dat vraagt om nieuwe energie-infrastructuur en kabeltracés door het landbouwgebied.

Dankzij de zeehaven is het gebied geschikt voor nieuwe bedrijven die grote stromen grondstoffen kunnen verwerken voor hergebruik; dat noemen we de circulaire economie. Die is belangrijk omdat we voor belangrijke grondstoffen minder afhankelijk van andere landen willen zijn. Daarvoor moet de haven groeien én verduurzamen.

Al deze ontwikkelingen vragen veel ruimte, die goed moet worden ingepast. Naast uitbreiding in het gebied rond de Amercentrale bij Geertruidenberg, is er nog meer ruimte nodig. In totaal gaat het om 700 hectare. Daarom worden in de gemeente Moerdijk twee mogelijke richtingen onderzocht: vanaf het haven- en industriegebied in oostelijke óf in zuidoostelijke richting.

3. Een unieke locatie, aan zee en op land

Waarom juist hier? De Powerportregio Moerdijk-Amer is een logische locatie voor uitbreiding van industrie en de energievoorziening in Nederland. Er zijn namelijk maar een paar plaatsen in Nederland met een zeehaven, energie-infrastructuur en industrie. Ook op die plaatsen, zoals de Eemshaven en de haven in Delfzijl, is sprake van grote projecten en uitbreidingen. Het gaat dus niet alleen om de Powerportregio Moerdijk-Amer.

Er zijn in de Powerportregio al veel voorzieningen aanwezig, zoals wegen, het spoor, leidingen en buizenstelsels. We kunnen hier relatief eenvoudig aansluiten op bestaande leidingen en installaties, bijvoorbeeld voor het opwekken en doorvoeren van energie. Bovendien zitten (energie)vraag en -aanbod dicht bij elkaar, waardoor het netwerk minder belast wordt. De Powerportregio Moerdijk-Amer biedt daarmee grote kansen voor Nederland en de regio. Niet alleen voor duurzame energie, maar ook voor vernieuwende, circulaire bedrijven en een sterke, strategisch gelegen zeehaven.

4. De overheden nemen samen verantwoordelijkheid

Sinds 2023 werken de gemeenten Geertruidenberg, Drimmelen en Moerdijk, het Waterschap, provincie Noord-Brabant en het Rijk samen. De ontwikkelingen in de Powerportregio kunnen namelijk alleen op een goede manier doorgaan als we ze als één groot project benaderen. Als we dat niet doen, wordt de regio steeds verder opgeslokt door afzonderlijke projecten, wat de leefbaarheid onder druk zet.

We wegen verschillende belangen af en zoeken naar balans. Investeringen in voorzieningen, gezondheid, natuur, water, veiligheid en een sterke economie zijn daarom vaste onderdelen in onze plannen. Zodat de regio zich op een verantwoorde manier kan ontwikkelen, met oog voor de leefomgeving.

We beseffen dat elke beslissing grote gevolgen heeft voor de mensen in het gebied. We zien kansen om een belangrijke bijdrage aan een duurzame toekomst voor Nederland te leveren. Maar we willen niet dat die ten koste gaat van de mensen die in het gebied wonen en werken. Voor hen zorgen we voor goede regelingen, duidelijkheid en perspectief.

In juni nemen we een principebesluit over de richting. Na het besluit vinden nog veel onderzoeken plaats en moet er nog veel gebeuren. Het is dus zeker niet zo dat er na juni al snel grote veranderingen in het gebied plaatsvinden: het besluit in juni vormt (pas) het begin van alle ontwikkelingen. Afhankelijk van het besluit wordt er dan ook meer duidelijk over het verdere verloop en de tijdlijn.

Al deze afwegingen en belangen zorgen voor een moeilijk vraagstuk. We beseffen dat elke keuze voor sommigen grote gevolgen hebben, maar we nemen onze verantwoordelijkheid. Lokaal, regionaal én nationaal.